

L'església de Tarragona i l'expansió econòmica del segle XVIII: l'assecament dels aiguamolls de la Pineda i Salou

Jordi ANDREU SUGRANYES

Al final del segle XVII el litoral del Camp de Tarragona era una zona amb importants possibilitats d'expansió agrícola. Les continuades incursions moresques en el curs del segle XVI i la insalubritat originada per la franja d'aiguamolls que ocupava bona part d'aquest litoral havien contribuït al seu despoblament en favor de les terres situades més a l'interior. Això va començar a canviar durant les darreres dècades del segle XVII, després de la crisi de mitjan de segle.

L'expansió de l'agricultura i especialment de la vinya, impulsada per un ampli moviment de recuperació demogràfica i pel creixement de la demanda internacional de vi i d'aiguarent, afegit al retrocés de la pirateria, van crear les condicions que van fer possible un ampli moviment roturador que en el transcurs del segle XVIII va convertir el que havien estat erms i aiguamolls en terra apta per al conreu. Tot seguit analitzarem el paper de l'Església de Tarragona en aquest procés.

Els interessos econòmics de l'Església al terme de la Pineda

Els interessos econòmics de l'Església de Tarragona al terme de la Pineda, com a la resta de l'arquebisbat, eren importants, per bé

que fragmentats entre les diverses dignitats eclesiàstiques que en formaven l'estructura interna. A més a més de percebre-hi el delme i d'ostentar-hi diversos drets jurisdiccionalment com ara el nomenament de justícies locals, també hi posseïa masos i trossos esparsos de terra, alguns dels quals havien estat cedits en emfiteusi mentre altres encara eren administrats directament. L'expansió dels conreus i de la producció agrària repercutia directament, bàsicament a través del delme i de la primícia, en el nivell d'ingressos que hi percebia cadascuna de les dignitats, fet que explica el seu interès a promoure el creixement econòmic de la zona.

Un dels fets més decisius en el procés d'ocupació del litoral es va produir el 1673, quan l'arquebisbe de Tarragona, esperonat pels problemes econòmics, va donar en emfiteusi a la Universitat de Vila-seca el terme de Barenys i una zona pròxima anomenada Emprius de Salou, a canvi d'un cens anual de 300 lliures.¹ Això i la posterior concessió de lots de terra en forma de subestabliments van activar l'ocupació del litoral i van crear les condicions mínimes de poblament que posteriorment van fer possible afrontar empreses més costoses com ara la dessecació dels aiguamolls.

Ens hem referit abans als interessos econòmics que les dignitats que conformaven la trama interna de l'Església de Tarragona tenien a la Pineda. Però, quins eren concretament aquests interessos? Abans d'analitzar-los cal fer un advertiment. A la darrereria del segle XVIII i a causa del procés històric de divisió interna de les responsabilitats i funcions eclesiàstiques a mesura que l'estructura s'havia anat fent més complexa, el patrimoni i per tant les rendes s'havien anat repartint entre diverses administracions que actuaven amb plena independència econòmica. La divisió de les rendes, fruit del procés assenyalat, i les concentracions i dispersions del patrimoni a causa d'alguns conflictes interns, bàsicament entre l'arquebisbe i algunes dignitats com la del paborde, suprimida el 1410, o la del cambrer, el 1539, van fer que a alguns dels termes, entre els quals es trobava el de la Pineda, els perceptors es multipliquessin.²

El delme era, sens dubte, la font més important d'ingressos de l'Església de Tarragona. Entre 1826 i 1835 va aportar més del 50 % dels del Capítol, malgrat el creixement de la resistència al seu paga-

1. JORDÀ FERNÁNDEZ, Antoni: *Barenys i Emprius de Salou: Aspectes econòmics i socials (segles XII-XVIII)*, Vila-seca - Salou, 1981, ps. 72-81.

2. BLANCH, Josep: *Arxiepiscopologi de la Santa Església Metropolitana i Primada de Tarragona*, Tarragona, 1985, vol. II, ps. 95-96 i 136-137.

ment per part dels pagesos.³ A la Pineda el principal perceptor del delme era el Capítol de Canonges de Tarragona que, segons Blanch, va obtenir aquesta renda després que en el curs del segle XVI fos suprimida la dignitat del cambrer.⁴ Al començament del segle XVIII el seu arrendament va proporcionar al voltant de les 2.000 lliures anuals. Al final del segle el mateix arrendament en reportava entre 7 i 8.000.⁵

L'Administració de l'Obra del mateix Capítol percebia un redelme de grans i fruits a la Pineda i el seu delmari. Finalment, la primícia es dividia entre el Col·legi Seminari de Sant Pau i Santa Tecla i l'Administració de la Mensa. Anteriorment aquesta part de la primícia la percebia el sagristà major i paborde del mes de juliol, dignitat que va ser suprimida amb la reforma de 1768, juntament amb les del Cabiscol, i els ardiaconats de Sant Fructuós i Sant Llorenç.

A més a més de ser el perceptor més important de delmes i primícies de la Pineda, el Capítol hi posseïa la jurisdicció civil, en virtut de la qual nomenava un batlle. En canvi la jurisdicció criminal, com a la major part del Camp de Tarragona, pertanyia a l'arquebisbe.⁶

Més difícil és determinar l'abast dels interessos territorials en tant que propietaris directes o alodials de les diverses administracions i dignitats eclesiàstiques. Seguint Blanch, els termes de Salou i la Pineda haurien estat compartits originàriament per la Mitra i el paborde, fins que el 1245 i per evitar conflictes, foren repartits de manera que el de Salou va restar exclusivament per a la Mitra i el de la Pineda per al paborde. Posteriorment i com ja hem assenyalat, hauria passat al cambrer i d'aquest al Capítol.⁷

3. ROVIRA GÓMEZ, Salvador-J.: «Els béns agraris del Capítol Catedral de Tarragona els anys quarantes del segle XIX», *Universitas Tarraconensis*, Facultat de Filosofia i Lletres (Divisió Geografia i Història), III, Tarragona, 1979-80, ps. 5-13.

4. BLANCH, Josep: *Arxiepiscopologi...*, vol. II, ps. 95-96. Segons Blanch, el Papa Benedicte XIII va suprimir la pabordia el 1410 «perquè cada dia entre los canonges y lo paborde hi havie inquietuts», i va aplicar les seves rendes a les dotze dignitats restants. Al cambrer li foren assignats els delmes de l'Albiol, els de la Pineda, amb la jurisdicció civil, els de Barenys, Lilla, Vilanova de Prades i el Cogoll Roig, així com els censos de la Font de l'Astor i els que la pabordia rebia a Tarragona. Posteriorment i ja durant l'arquebisbat de Jeroni Doria, les rendes, delmes i jurisdiccions del cambrer es van unir al Capítol.

5. Arxiu Històric de Tarragona (AHT), Protocols de Tarragona, caixes 243, 246 i 682.

6. Arxiu de la Corona d'Aragó (ACA), Reial Audiència, registres núms. 183 i 184, «Registro de las Villas y Lugares del Corregimiento de Tarragona y Montblanch».

7. BLANCH, Josep: *Arxiepiscopologi...*, vol. I, p. 157.

Al final del segle XVIII, però, i a banda del Capítol, eren diverses les dignitats que tenien interessos territorials en tant que senyors alodials d'una part del terme de la Pineda:

—Arquebisbe de Tarragona: Al capbreu realitzat el 1740 pel notari Eudalt Borés i Mas de Tarragona als termes de Salou, Vila-seca, Territori de Tarragona i la Pineda hi figuren 13'5 jornals repartits entre les partides de la Barquera, Poques Sogues i Nostra Senyora de la Pineda que pagaven un cens de 15 sous i 6 diners anuals a més de dues simbòliques tasses d'aigua. A això s'afegien 16 jornals repartits entre els termes de Salou i la Pineda, a la partida del Torrent d'Aguiló o Barrancó, sotmeses a un cens de 3 sous i 6 diners.⁸

—Cabiscol: Exercia el seu domini directe sobre el terme de la Canonja i alguns masos i trossos de terra dels termes veïns del Territori de Tarragona (Mas de les Cabres) i la Pineda. En aquest cas es tractava de la Quadra del Mas de Requesens que comprenia 138 jornals, dels quals 135 pertanyien a Joan Virgili, pagès de Vila-seca (Mas Muxí). El Cabiscol percebia 5 lliures i 5 sous de cens anual.⁹

—Prior: Hi posseïa el Mas de les Terrenes amb un total de 45 jornals repartits entre 14 propietaris, canongins en la seva majoria. Va ser capbrevat el 1772 i pagava un cens anual de 40 sous.¹⁰

—Sagristà major: En el capbreu realitzat entre 1747 i 1758 li pertanyien com a senyor directe 7 jornals repartits entre les partides del mas de Jover i mas d'Arlambau. En un capbreu posterior fet entre 1760 i 1762 pel notari tarragoní Josep Fochs, eren 32 els jornals situats al Mas d'Arlambau.¹¹

—Hospitaler: En el capbreu de 1787-88 es van confessar a favor d'aquesta dignitat un total de 282'5 jornals repartits entre el Mas de Canyelles (81 jornals) i el Mas de Begues (201'5 jornals). Aquest mas havia estat establert el 21 de desembre de 1435 per Miquel de Palauet, hospitaler i paborde del mes d'abril a favor de Joan Begues, de Tarragona.¹² A través dels Icart, el mas de Begues va passar al començament del segle XVII a mans dels senyors de Masricard que, a partir d'aleshores, en serien els propietaris útils.¹³ Amb el temps les

8. AHT, Protocols de Tarragona, c. 382.

9. Arxiu Capitular de Tarragona (ACT), Secció B, Armari V, Capbreu de la Cabiscolia, 1760-1764.

10. AHT, Protocols de Tarragona, c. 706.

11. AHT, Protocols de Tarragona, c. 319.

12. AHT, Protocols de Tarragona, c. 635.

13. LLOP TOS, Josep i SÁEZ VICENTE, Agustín: «El capbreu de Masricart», *La Canonja: Llocs, termes i un capbreu*, Centre d'Estudis Canongins Ponç de Castellví, La Canonja, 1987, ps. 29-126.

terres del mas van ser parcel·lades i donades en emfiteusi a canvi de la novena part dels fruits. Ja en el segle XVIII els senyors de Masricard van reconèixer la senyoria de l'Hospitaler, que percebia 30 sous pel mas de Canyelles i 35 més pel mas de Begues.

—Capítol de canonges: Posseïa el mas d'Arquer o dels Canonges, que el 1843 aplegava 97 jornals de terra.¹⁴ A diferència d'altres hisendes que s'havien fragmentat en ser cedides en emfiteusi, el mas d'Arquer es va conservar i s'explotava amb contractes de mitgeria. Una part, però, la que es va obtenir després d'assecar l'estany dels Llundros, es va establir a diversos pagesos de Tarragona.

L'anàlisi de la documentació notarial demostra que la major part del terme de la Pineda era propietat alodial, és a dir lliure, dels pagesos que el conreaven. Certament, com hem assenyalat, l'Església de Tarragona en tenia la jurisdicció civil i criminal i en percebia delme i primícia, però no gaudia dels drets propis de la senyoria territorial o directa. Les dignitats tarragonines només posseïen alguns masos esparsos que havien obtingut a través de donacions, compres o reserves i altres que, tot i pertànyer a la Pineda, formaven part dels dominis del termes veïns amb els quals limitaven. Aquest era el cas del terme de la Canonja, que pertanyia al Cabiscol, dignitat que estenia el seu domini territorial a la Quadra del Mas de Requesens, ja dins de la Pineda.

Fos quin fos l'origen de les possessions i a excepció feta del mas d'Arquer pertanyent al Capítol, els masos foren parcel·lats i cedits en emfiteusi als pagesos i hisendats de les poblacions pròximes, els quals els van conrear a canvi de censos monetaris que en el segle XVIII ja eren purament simbòlics. Aquesta és la situació que trobem a mitjan segle i la raó de l'aparent multiplicitat d'interessos econòmics que hi convergien.

La geografia de la Pineda

Com en altres indrets de la costa catalana, fins al segle XVIII bona part de les terres situades al litoral del Camp estaven ocupades per pantans que n'impedièn el conreu i dificultaven el de les terres pròximes a causa de la insalubritat i de les dificultats per al drenatge. Cenyint-nos als termes de la Pineda i la part oriental del de Salou i seguint la costa des de Riuclar, prop de Tarragona, es trobava en primer lloc l'Estany dels Llundros, que ocupava una part

14. ROVIRA GÓMEZ, Salvador-J., «Els béns agraris...», p. 12.

dels masos d'Arquer i de Sans, pertanyents al Capítol de Canonges de Tarragona, i del mas de Plàcid de Montoliu. A banda de recollir les aigües de les terres que l'envoltaven, hi feien cap les d'un bassot situat a la rodalia i d'una sèquia que dividia el mas d'Arquer i un maset que pertanyia a un boter tarragoní anomenat Tomàs Bover. Segons s'assenyala en l'informe redactat pel Capítol de canonges poc abans que es procedís al desguàs, les aigües ocupaven les terres baixes tot l'any, per bé que a l'estiu i a causa del règim de pluges i del nivell d'evaporació en disminuïa l'extensió. El mateix informe afegia més endavant:

*«la aygua que estava embalsada y detinguda en dit estany inundava y cubria tota la terra més baixa que la dita ripa del mar, y per consegüent que tota dita terra era inútil per la cultura, en la qual sols se criavan jonchs y malas herbas, y tenia de tinguda dita terra desde cerca de Riuciar fins desota lo dit mas de Montoliu en lo qual espay de terra se contan cent y vint y sinch jornals de terra de cent passas en quadro cada un».*¹⁵

A continuació i seguint el mateix camí envers Salou s'arribava a l'estany Llarg, situat sota el mas de Joan Virgili de Vila-seca. Tot seguit i a prop del mas de Joan Antoni Rius, se'n trobava un altre. El darrer aiguamoll estava situat al peu de la muntanya de Salou i es coneixia com l'estany Major. També era conegut com estany Gran, del Paborde o del Gatellar.

Es tractava doncs d'una zona pantanosa discontinua, formada per conjunts de terres baixes i mal drenades ocupades contínuament per aigües estancades que eren alimentades per les aigües pluvials que hi confluïen directament o bé a través de bassots i del sistema de sèquies que regaven i alhora drenaven les terres superiors. Per la seva mateixa naturalesa es tractava d'una zona insalubre que acollia una important població d'ocells. En relació amb això i a l'estany Major, l'informe assenyalava: *«abans era de grandtissima extensión y acudian en ell gran número de auxells de aygua y los caçadors anavan ab barquetas per a matarlos».*

La humitat, la insalubritat i les inundacions periòdiques conservaven ermes les terres que envoltaven els estanys, per bé que se'n feia un ús ramader i mantenien diverses vacades pertanyents, probablement, als gran hisendats de les poblacions pròximes com

15. ACT, Secció E, armari VII, núm. 96, «Llibre segon dels estanys dels termes de la Pineda y Salou».

ara Vila-seca i Tarragona. La descripció que en fa l'informe fa innecessari qualsevol altre comentari:

«Estos quatre estanys, com estavan y estan situats, segons se ha dit, a la vora o ripa del mar y al terreno més fondo del terme de la Pineda, estavan ab tal disposició que en estar plens de aygua se donavan la mà lo un al altre, de manera que tota la terra y districte que mirava y estava cerca la vora del mar desde Riuclar fins al peu de la muntanya de Salou era terra del tot inculta, perduda e infructífera, de modo que en tota esta llarga distància no se plantava ni se cullia cosa de profit, y com dits terrenos eran molt umits sols produhian jonchs, botjas y altres malas herbas, y per so en dit territori acostumavan a mantenirse diferents vacadas de quaranta, cinquanta y sexanta caps cada una y majors».

El pla d'assecamment

El Capítol era, entre les dignitats que tenien interessos econòmics a la Pineda la que n'obtenia un major benefici. Com a principal perceptor del delme era també el més interessat a promoure i afavorir el desenvolupament de la producció agrària. A més a més, i com a propietari de terra, es beneficiava directament de l'assecamment dels estanys perquè una part dels aiguamolls es trobaven dins dels límits de les hisendes que posseïa i d'aquesta manera veien incrementar substancialment la seva superfície útil. A uns interessos econòmics clars s'afegien els beneficis indirectes que reportava l'eliminació dels estanys en la salubritat general de la zona. L'eliminació d'un important focus de febres malignes i la construcció d'un sistema estable de drenatge possibilitava l'avenç dels conreus a la resta de la Pineda i la seva rodalia i contribuïa a una revalorització general del terme.

El pla per assecar els aiguamolls va ser el fruit de la convergència dels interessos del Capítol, que coincidien amb els d'altres grans propietaris, els dels pagesos de les poblacions de la rodalia que veien millorar les condicions sanitàries i, en casos concrets, podien aconseguir a través dels establiments l'accés a nous trossos de terra. Tot això en el context d'una conjuntura marcada pel creixement, ja que un cop ocupades les terres més pròximes als nuclis habitats i on el conreu era més fàcil, l'empenta es va traslladar a les zones on les dificultats i uns costos de producció més elevats havien endarrerit l'expansió de l'agricultura.

El 10 d'octubre de 1744 i possiblement a causa de les dificultats econòmiques que travessava, el Capítol de canonges va acordar crear una junta «particular o secreta» formada per sis capitulars, amb la finalitat que «*discorreguessen, practicassen y executasen tot quant los aparegués convenient en augment de las rendas de la Mensa Capitular*». Poc després i en compliment d'aquest mandat, va visitar, entre altres, els termes de la Pineda i Salou, d'on percebien els delmes. La junta va observar que

«la situació dels estanys (...) tenian perduda, inculta e infructifera gran part de la millor terra dels dits dos termes y que si dits estanys se podian aixugar seria molt fructifera la sobredita terra perduda y en conseqüència que se augmentaria lo delme y seria en gran utilitat y augment de la dita Mensa Capitular».

El 29 d'abril de 1750 els capitulars van acordar començar els treballs per eixugar els estanys, per la qual cosa es va demanar permís al capità general de Catalunya, que els fou concedit el 15 de novembre del mateix any.

Els treballs d'assecamment

Les feines per eixugar l'estany dels Llondros es van fer entre juliol de 1750 i setembre de l'any següent, amb la construcció de diversos canals en direcció al mar i d'un sistema de sèquies que asseguraven un drenatge continuat. Es va fer

«un canal cubert desde la vora del estany fins al mar, qual canal travessà la mateixa ripa del mar, fent unas tancas a dit conducto o canal cubert a fi de que quant lo estany fos ple se pugués buydar alsant ditas tancas y buydat que fos dit estany se tancàs dit canal o conducto a fi que lo mar, encara que se alborotàs, no pugués entrar la aygua de aquest al mateix estany, pues lo solo del conducto venia a ser fabricat al igual del mateix mar... A mes de assò se discorregué que per a quedar dita terra del tot aixuta era indispensable fer fabricar part una siquia y part escurar altre que ni havia de antiga des del coll del dit estany fins prop de Riuclar per a que las ayguas, ya quan plouria, ya las que continuament flueixen, y també las que se escorran de la mateixa terra, puguesen arribar ben conduïdas a dit estany y de allí buydar-se al mar».

El cost va ser de 668 lliures, 7 sous i 6 diners que es van repartir entre el Capítol i la resta de propietaris que es van beneficiar amb l'operació, de manera proporcional a la terra obtinguda. En total el Capítol es va fer càrrec de 346 lliures, 15 sous i 6 diners, al voltant del 52% de les despeses (68 ll. 7 s. 6 d. pel delme i 278 ll. 8 s. per 58 jornals de terra).

Terra obtinguda amb l'asseccament de l'Estany dels Llundros

Capítol de Canonges	58	jornals
Plàcid de Montoliu	38	"
Gaspar Casas	15,5	"
Agustí Maixer	7,75	"
Tomàs Bover	2	"
Manuel Mallafré	1,75	"
Antoni Gibert	1	"
Manuel Duran	1	"

Per eixugar l'estany Major es va seguir el mateix procediment. S'hi va fer una sèquia de 1.350 passos fins al mar, es van netejar les que ja hi havia i se'n van fer de noves fins a completar el sistema de drenatge. Les despeses van ser de 834 lliures, 10 sous i 2 diners. El Capítol, que també havia estat el promotor de l'operació i el principal beneficiari, va sufragar la major part dels costos. Van ser 834 lliures, 10 sous i 2 diners de les quals el Capítol es va fer càrrec de 434 lliures, 10 sous i 2 diners. La resta es va repartir entre els terratinents de l'antic estany.

Terra obtinguda amb l'asseccament de l'estany Major.

Dr. Jeroni de Foraster	167,75	jornals
Joan Antoni Torradamer	55,25	"
Joan Virgili	49,92	"
Antoni Kies i altres	17,75	"
Teresa Pomarol	12,96	"
Gregori Gaya	11,75	"
Pere Miret	10,75	"
José Guardiola i Ramon	9,08	"
Miquel Morell	7,17	"
Jaume Voltas	6,14	"
Ramon Magrinyà	4,42	"
Joan Pau Casas	3,63	"
Joan Miret	3,46	"

Conservació i manteniment de les obres

Un cop eixugades les terres que havien estat ocupades pels aiguamolls s'havien de prendre les mesures necessàries per evitar que les aigües tornessin a ocupar les zones baixes. Es tractava, bàsicament, de conservar nets els canals i sèquies que havien de conduir les aigües fins al mar, d'evitar que aquestes s'acumulessin i en general de tenir cura del seu manteniment.

El Capítol de canonges, en tant que promotor de les obres i fent ús dels seus drets com a senyor de la Pineda, va fer una crida el 30 de novembre de 1752 on es prohibia que persones o bestiar passessin per les sèquies construïdes al terme.¹⁶ Poc després, el 17 de març de 1753 va nomenar un guarda en la persona de Joan Soto, pagès de Tarragona, amb la missió expressa de vetllar pel manteniment de les sèquies i amb jurisdicció als termes de la Pineda i Salou. Prèviament el capità general havia donat permís per portar una escopeta. Entre les obligacions del guarda es trobava la de buidar els estanys si s'omplien «*ya per rahó de avingudas de ayguas, ya també per la aygua viva que també fluïa, singularment al estany dels Llondros*», de manera que

«luego de ser plens los estanys, tingués gran vigilància y cuydado en buydar aquells quant lo mar estigués pacífich, y després de buydats dits estanys tornàs a tancar los conductos de aquells per a que si lo mar se alborotava no entràs aygua del mar per dits conductos als dits estanys».

16. La crida es va fer en els següents termes:

«Per manament del Sr. Batlle del terme de la Pineda y a instància del Síndich dels Molt Ilustre Capítol de Srs. Canonges de la Santa Metropolitana Iglésia de Tarragona Primada de las Españas, se fa saber als vehints, terratinents y naturals de dit terme de la Pineda y tothom generalment, que ninguna persona de qualsevol estat o condició que sia se atrevesca a passar ni fer passar bous, mulas, matxos, ruchs, tosinos, remats de bestiar de llana o de pèl, o qualsevol altre espècie de animals, eo travesar o fer baixar a la siquia que va al estany dels Llondros, y totas las altres siquias novas, que fins vuy se troban construïdas y en avant se construïran en lo dit terme de la Pineda per a conduhir les ayguas als estanys y dels estanys al mar a fi de aixugar las terras de dit terme en pena, esto és de qualsevol persona que travesia dita siquia fora dels Pons, o be baixia en qualsevol de ditas siquias fetas y jahedoras, a ll. per cada vegada que travessarà o baixarà en ditas siquias. Item per cada bou, vaca, matxo, mula, ruch o qualsevol especie de animal gros que travesarà o baixarà en ditas siquias, pena de 80 s. per cap cada vegada. Item per cada tosino que travesarà o baixarà en ditas siquias 6 s. per cap per cada vegada. Item per cada moltó, ovella, cabra o qualsevol altre espècie de animal menut que travesarà o baixarà en qualsevol de ditas siquias 1 s. per cap per cada vegada hi seran trobats, y si qualsevol de las sobreexpresadas malas fetas serà de nit, pena doble».

La rendibilització econòmica de la inversió

La repercussió de l'asseccament dels estanys en un increment de la producció i per tant del delme, es fa difícil de mesurar perquè qualsevol variació que s'hagués produït per aquesta causa es diluiria en el conjunt de l'arrendament. Amb tot, si comparem l'evolució del delme de la Pineda amb el de Reus, s'observa com el primer creix en una proporció molt més gran i que ho fa precisament durant els anys posteriors a l'asseccament dels estanys. Per bé que seria excessiu atribuir-lo només a això, no és agosarat pensar que l'obtenció de 484 jornals de terra (125 de l'estany dels Llondros i 359 de l'estany Major), va ser una de les causes del creixement espectacular del valor del delme.

EVOLUCIÓ COMPARADA DELS DELMES DE LA PINEDA I REUS

	<i>La Pineda</i>	<i>Index</i>	<i>Reus</i>	<i>Index</i>
1745-49	8.091-13-4	100	14.850- 0-0	100
1749-53	9.850- 0-0	122	17.550- 0-0	100
1753-57	12.416-13-4	153	19.300- 0-0	130
1757-61	—	—	20.500- 0-0	138
1761-65	13.600- 0-0	168	22.000- 0-0	148
1765-69	—	—	—	—
1769-73	13.800- 0-0	171	20.118-15-0	135

El Capítol va incrementar amb 58 jornals de terra la superfície útil del mas d'Arquer, però no es van incorporar a l'explotació de la hisenda sinó que es va optar per cedir-les en emfiteusi. El mateix Capítol explica les raons d'aquesta decisió:

«Y en atenció que quedaren 58 jornals de terra propis de la Administració de la Bossa Canonical de pertinències de la Masia de Arquer, quals terras havian de costar molt de posar en cultura y tampoch podian conresar-se per un sol masover de la Masia de Arquer, resolué lo Molt Ilustre Capítol establir a diferents particulars part de aquella terra ab la obligació solament de pagar la novena part de tots los fruyts que se cullirian en dita terra a la Administració de la Bossa Canonical, de manera que de cada deu, tocàs una part al Delme, altre part als Ilustres Administradors

de la Bossa Canonical y las altres vuyt parts devian quedar a favor del Dueño útil de ditas terras».

Entre desembre de 1750 i gener de 1751 es van establir 44 jornals repartits entre deu pagesos de Tarragona i un de la Canonja. Els lots oscil·laven entre 2 i 6 jornals, amb una mitjana de 4 jornals per emfiteuta.